

Poplave i sustav zaštite od poplava u Hrvatskoj

- Definicija poplave
- Vrste poplava u Hrvatskoj
- Opasnost i rizik od poplava
- Sustav zaštite od poplava u Hrvatskoj

Poplava

- Definirana je kao privremena pokrivenost vodom zemljišta koje obično nije prekriveno vodom.
- Razlikujemo nekoliko tipova poplava s obzirom na mjesto pojave i procese koji ju uzrokuju:

1) Poplave morskih obala (Coastal floods):

- uzrokovane tsunamijima ili kod nas kombinacijom plime i snažnim dugotrajnim vjetrom (jugo)

Rijeka, 9. veljače 2021. (riportal.net.hr)

Vrste poplava u Hrvatskoj:

1) Poplave morskih obala (Coastal floods) - uzrokovane kombinacijom plime i snažnim dugotrajnim vjetrom

2) Riječne poplave (River floods)

- nakon taljenja snijega ili dugotrajnih padalina

Županjska Posavina

17. svibnja 2014.

PP = 1000 godina

izvor: <http://www.vusz.hr/novosti-najave-i-sluzbene-obavijesti/sest-godina-od-katastrofalne-poplave-zupanje-posavine>

Više na: <http://hidro.dhz.hr/hidroweb/pocetna/Poplave/PoplaveSave.html>

Vrste poplava u Hrvatskoj:

- 1) Poplave morskih obala (Coastal floods) - uzrokovane kombinacijom plime i snažnim dugotrajnim vjetrom
- 2) Riječne poplave (River floods) - nakon taljenja snijega ili dugotrajnih padalina

3) Nagle poplave (Flash floods)

- u urbanom ili ruralnom području zbog kratkih intenzivnih padalina

Zadar
11. rujna 2017.

u 24 sata

oko 285 mm
kiše (325 mm)

(prosjek za
rujan je 105
mm)

>25000 munja

izvor: <https://net.hr/danas/hrvatska/video-analiza-net-hr-a-nezapamcena-poplava-u-zadru-u-brojkama/>

Više na: https://meteo.hr/objave_najave_natjecaji.php?section=onn¶m=objave&el=priopcenja&daj=pr12092017

Vrste poplava u Hrvatskoj:

- 1) Poplave morskih obala (Coastal floods)
- 2) Riječne poplave (River floods) - nakon taljenja snijega ili dugotrajnih padalina
- 3) Nagle poplave (Flash floods) - u urbanom ili ruralnom području zbog kratkih intenzivnih padalina
- 4) Poplave polja u kršu (sezonska)

prosinac 2020.
polja oko Vrgorca

u 10 dana
> 400 mm kiše

ponor rijeke
Betine

izvor: <https://www.voda.hr/hr/novosti/poplave-na-vrgorackom-podrucju-1> (foto: Stipe Božić)

Vrste poplava u Hrvatskoj:

- 1) Poplave morskih obala (Coastal floods)
- 2) Riječne poplave (River floods) - nakon taljenja snijega ili dugotrajnih padalina
- 3) Nagle poplave (Flash floods) - u urbanom ili ruralnom području zbog kratkih intenzivnih padalina
- 4) Poplave polja u kršu (sezonska)

5) Poplave zbog podizanja razina podzemnih voda

- u ravničarskim predjelima; tzv. zaobalne vode

6) Poplave zbog leda na rijekama (<https://www.voda.hr/hr/novosti/priopcenje-za-javnost-madarski-ledolomci-razbijaju-led-na-dunavu>)

u Hrvatskoj Dunav, Drava,
Bosut (led i do 1 m debljine)
siječanj 2017.

ledolomci iz Mađarske
na Dunavu

7) Umjetne poplave

- proboj brana i nasipa, aktiviranja klizišta, neprimjerena gradnja i sl.

Vrste poplava u Hrvatskoj:

1) Poplave morskih obala (Coastal floods)

- uzrokovane kombinacijom plime i snažnim dugotrajnim vjetrom

2) Riječne poplave (River floods)

- nakon taljenja snijega ili dugotrajnih padalina

3) Nagle poplave (Flash floods)

- u urbanom ili ruralnom području zbog kratkih intenzivnih padalina

4) Poplave polja u kršu (sezonska)

5) Poplave zbog podizanja razina podzemnih voda

- u ravničarskim predjelima

6) Poplave zbog leda na rijekama

7) Umjetne poplave

- proboj brana i nasipa, aktiviranja klizišta, neprimjerena gradnja i sl.

-
- procjenjuje se da poplave ugrožavaju **15% državnog kopnenog teritorija Hrvatske** (Strategija upravljanja vodama)
 - obrana od poplava u nadležnosti je Hrvatskih voda (čl. 115. Zakon o vodama)
 - u izvanrednim, kriznim situacijama uključuju se i ostali sektori poput civilne zaštite, policije, vojske, zdravstva, socijalne skrbi, lokalne uprave itd.
 - standardni operativni postupci u hitnim situacijama definirani su Zakonom o zaštiti i spašavanju (NN 174/2004)

Hrvatske vode - djelatnosti:

Izrada planskih dokumenata za upravljanje vodama

Uređenje voda i zaštita od štetnog djelovanja voda

Melioracijska odvodnja

Korišćenje voda

Zaštita voda

Navodnjavanje

Upravljanje javnim vodnim dobrom

Vođenje vodne dokumentacije

Stručni poslovi

Stručni nadzor

Obračun naknada

Obračun i naplata vodnih naknada

Upravljanje posebnim projektima

Opasnost i rizik od poplava

- Opasnost od poplave = vjerojatnost pojave određene visoke vode; 2, 5, 10, 100, 1000 godišnja visoka voda

DZ(!) Istraži pojam povratni period, kako se računa i koji je novi predloženi naziv!

- Poplavni rizik = kombinacija vjerojatnosti poplave i mogućih štetnih posljedica na zdravlje ljudi, okoliš, kulturnu baštinu i gospodarsku aktivnost koje se povezuju s poplavnom

Povratno razdoblje (period); eng. *return period*

- Prosječan interval ponavljanja određenoga statističkog događaja, jednak recipročnoj vrijednosti vjerojatnosti toga događaja.
- Vjerojatnost da će slučajna varijabla biti jednaka ili premašena u bilo kojoj godini.

--> preporuča se korištenje pojma *vjerojatnost godišnjeg premašenja* (VGP).

- krivulja (funkcija) raspodjele (Gaussova-norm., Galtonova-log norm., Gumbelova...) + ekstrapolacija (i provjera sigurnosti)
- 2-, 5-, 10-, 25-, 100-, 1000- godišnji $Q_{\max}$

Plan upravljanja vodnim područjima 2022.-2027. se

sastoji od dvije komponente upravljanja vodnim područjima:

Komponenta A: *Upravljanje stanjem voda*, sadržajno usklađena s odredbama članka 36. Zakona o vodama, odnosno odredbama članka 13. i dodatka VII. **Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ)**

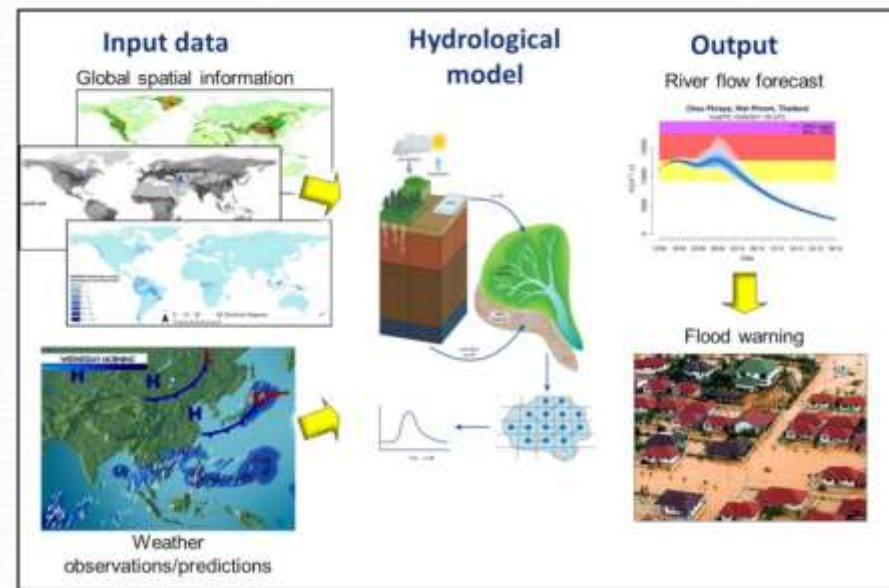
Komponenta B: *Upravljanje rizicima od poplava*, sadržajno usklađena s odredbama članka 112. Zakona o vodama, odnosno odredbama članka 7. i Dodatka **Direktive o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima (2007/60/EZ)**.

Saznaj više:

<https://www.voda.hr/hr/karte-opasnosti-od-poplava-karte-rizika-od-poplava-2019>

Kako upravljati rizikom od poplava?

- Građevinske mjere
 - zelene (retencije, prirodna poplavna područja)
 - sive (obaloutvrde, nasipi, brane)
- Negrađevinske (bijeले) mjere:
 - operativne mjere;
 - prognoziranje (modeliranje);
 - vodno dobro

Literatura

- Blöschl, G., Gaal, L., Hall, J., Kiss, A., Komma, J., Nester, T., Parajka, J., Perdigao, R.A.P., Plavcova, L., Rogger, M., Salinas, J.L., Viglione, A., 2015: **Increasing river floods: fiction or reality?**, *WIREs Water*, 2: 329-344.
- Blöschl, G., Hall, J., Parajka, J., Perdigão, R.A.P., Merz, B., Arheimer, B. i dr., 2017: **Changing climate shifts timing of European floods**, *Science*, 357, 6351; 588-590
doi:10.1126/science.aan2506.
- Blöschl, G., Hall, J., Viglione, A., Perdigão, R. A. P., Parajka, J., Merz, B., Lun, D., i dr., 2019: Changing climate both increases and decreases European river floods, *Nature*, 573 (7772): 108-111.
- **Prethodna procjena rizika od poplava**, Hrvatske vode, 2018.